

BÁCSKAI NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

AZ ORSZÁGOS KERESZTÉNYSZOCIÁLIS SZÖVETSÉG BÁCSMEGYEI HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
Helyben házbizhoz hordva negyedévre . . . 1 kor. 80 fill.
Vidéken postán küldve negyedévre . . . 3 kor. 60 fill.
Egyes szám ára 2 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Dr. VERÉB GYULA

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Szabadka, IV., Rakóczi-utca 20. sz. Telefonszám 300.
Kéziratok nem adóznak vissza.
Hirdetések árszabály szerint.

Vallás és politika.

Írta: Mazurek Gyula.

Vallások, világnézletek — tekintünk el a természetfölöttitől — az embernek emberhez való viszonyát szabályozzák. Mikor ez az irányító eszme kilép az egyedek szűk köréből, mikor országokat kormányoz, a népek milliói gondolatvilága fölött vezéresillagként ragyog: a világnézletet politikának nevezik.

Ez a vezéreszme nincsen ám skatulyákba elraktározva, hanem áthatja a lelkeket s ha gondolkodó főre talál, világnezletben szűrődik le. Ezek a világnézletek irányítják az államok kormányzását: a politikát.

Nézzünk szembe a kiválóbbjaival, próbáljuk megállapítani, melyik érdemli meg, hogy az emberiség milliói hozzá kössék sorsukat.

Kezdjük mindjárt az optimizmussal. E világnézletet rendszerbe állítá Leibnitz, vezető gondolata az, hogy e világ a létezhető legjobb. Minden a legjobban van elrendezve s ép azért a föld lakójának nincs szüksége rá, hogy más világba vágyakozzék, itt betöltheti minden vágyát, itt föllelheti lelkének teljes nyugalmát. Sokat cáfolgatni e világnézletet igazán fölösleges, elég, ha rámutatunk a sok társadalmi bajra, mely végveszéllyel fenyeget.

Schoppenhauer világnézlete homlokegyenest ellenkezik ezzel. O azt tartja, e világ, e föld oly rossz, hogy ha csak egy hajszállal lenne már rosszabb, önmagában omlana össze. Nincs is más menekvés, mint az elmulás, visszatérni az örök semmiségbe.

Tessék népek kormányzói, politikusok ezzel a világnézlettel mozdítsák elő a művelődést, teremtsék meg a tudományt, vigyék elő a művészetet. Egy lépést sem lehet tenni: a Nirvana felől gyilkos légáram tör elő, ez elhervaszt minden életet.

Sokan emlegetik, bár kevesen ismerik, Nietzsche-t. Néki is van világnézlete. Gyönyörködünk csak benne. Az emberiség csorda, nincsen más feladata, csak az, hogy kiváló példányokat termeljen. Ezeké a kiváló példányoké az „Übermensch“-eké minden. Atgázolhatnak a föld javán, letiporhatnak minden erkölcsöt. A csorda örüljön, hogy szolgálhat az „Übermensch“-nek Nietzsche is „Über-

mensch“ volt, s életének utolsó tíz évét esüdes örületben morzsolta le. Ez sem igaz, utána nem mehetünk.

Akinek pozitív vallásos meggyőződése van, a ki a teremtő személyes Isten mindenhatóságában hisz, az előtt nem új, nem lesz visszatetsző a gondolat, hogy a mi életünknek a zürzaja, az emberi értelemnek rémes aberrációja, a sok nyomor, betegség s ezeknek koronája a halál, nem az az emberi élet, amit az Ur kezdetben teremtett. A tökéletesség harmóniában olvad össze, valami rettenetes katasztrófának kellett közbelépni, mely az eredeti összhangot megbontotta, s a földet siralomvölgyévé változtatta.

A keresztény ember tudja mi volt az a katasztrófa, e helyütt elég reá mutatni, hogy a leghatalmasabb világnézlet, a keresztény vallás alapítója Jézus Krisztus e bukás következményeit jött részben enyhíteni. O rendezte az ember és ember között levő viszonyt, emberi értelemmel soha el nem ért biztossággal, „szeresd felebarátodat, mint tennen magadat.“ O emelte fel a nőt az emberi méltóság magaslátára. O követelte az ellenség szeretetét, ő mutatta meg az irgalmasság utját a bukottak szívéhez. Az állam az uralkodó iránt való kötelességeink teljesítését egy vonalba hozta Istennek tartozó kötelmeink teljesítésével. Mikor ezek az irányeszmék bementek az országok sorsát intéző kormányzó hatalom vezérelve közé, akkor tartotta legfényesebb diadalmenetét a vallás a politikába.

Új szellők lengedeznek, a tettek katholicizmusa mintha megkezdődött volna, amilyen széles az ország a Katholikus Népszövetség bontogatja zászlaját. Az atheista világnézletek köréből felhangzik a vétó, ne tőrjünk, hogy a vallást bevigyék a politikába, pedig a Katholikus Népszövetség csak ezeknek a krisztusi vezérelveknél és nem valami pártpolitikának akar újból pozíciót teremteni az ország kormányzásában.

A Bácskai Napló-nak

azok a legjobb barátai, akik nemesak akkor hivatkoznak rá, amikor valamely közleményről van szó, hanem akkor is, amikor HIRDETÉSEI ALAPJÁN bevásárlásaikat eszközlik. :-:

A katolikus népszövetség Adán. A népszövetségi csoport vasárnap tartotta második büjti összejövetelét, melyen Szabó Arpád helyi igazgató tartott beszédet és büjti felolvasást.

Hódságon a katolikus népszövetség e hó 25-én alakult meg. Beszédet mondtak Fuchs József esperes plébános, Leszmeiszter Antal tanító, Reible Rókus káplán, Korény Béla nagybirtokos. Az aláírás még folyik, eddig 400 tag van, köztük az intelligencia is szép számban képviselve. A szövetség tagja lett az országgyűlési képviselő is.

Válasz a „Tanító büne“

cimű válaszra.

A „Bácska“ március hó 13. számában Janda Matild válaszolt azon, a Bácskai Napló számaiban fölvetett kérdéseimre, tudott-e a bezdáni tantestület Kiss tanító büneiről? Azaz nem is ezt teszi meg, hanem érveimet iparkodik megcáfolni, melyek, bizonyára igazságuknál fogva, kellemetlenül érintették a tantestületet.

A válaszban Janda Matild, — nem tagadhatom, — hatással dolgozik. Hat az érzelmeikkel, hat a külső esinyyel, mondjuk röviden, hat a vitakozó poezissal. Amde az igazsággal nem. Röviden mutatom ki, hogy mért nem.

Főhibája, hogy nem felel meg kérdéseimre, tudott-e a tantestület a bünről, gyanította-e? Már pedig ez a lényeg. Megengedem, hogy ő nem tudott, hiszen akkor került csak Bezdánba, mikor (a Bácska február 28-iki számának közleménye szerint) Kiss Pált, épen mert gyanuba vették, a fiu iskolába helyezték át. O bizonyosan nem kutatta az áthelyezés okát, nem is kutathatta. Kültői lelke nem vehette észre a jeleket, melyek Scherlokot, a detektivet talán kutatásra készthették volna. De azt a tényt, hogy az igazgatóság gyanakodott a bünsre, meg nem cáfolhatja, s nem szépihethi a mulasztásokat sem, melyeknek gyászos eredménye ismeretes.

Hasztalanul hozza föl védelmül a büns egyén abnormitását, hasztalanul, hogy ilyen egyének más társadalmi osztályban, más testületben is garázdálkodhatnak anélkül, hogy azért e testületet megítélhetnék. Ebben igaza van. De e más testületek, ha gyanut fognak, lehetetlené teszik a bünt. És ez az a pont, amelynél a cikkíró nem különböztet meg. A megkülönböztetés elmulasztása pedig ezen esetben annál nagyobb hiba, mert az általam feltett nyílt, határozott kérdés: tudott-e az igazgatóság a bünről; a Bácska határozott vádja, hogy tudott, erre szinte készthette volna. De ezen védekezése gyenge azért is, mert hiszen teljes erejével csak azon esetben használható, ha én bünrészességgel, nem pedig csak sajnos eredményeket teremtő mulasztással vádoltam volna.

Nem leszek hosszú a válaszomban, nem használok érzelmeket megragadó mondatokat, épen ezért áttérhetek látszólag legsúlyosabb érveire. Azt mondja, hogy Kiss Pál meggyónt, mi papok is tudhattuk volna, ta-

lán más gyónóktól is, a bűnt, s álutakon segíthetünk volna a leleplezésben.

Mindenek előtt egy igazságot állapítunk meg. Megengedem, hogy Kiss Pál más plébánián meggyónt. Bezdánban sohasem gyónt. De hiszen ezen érvével szemben kérdezhetném ismételve, mért nem kísérte figyelemmel az általa ismert gyanúkok alapján az igazgatóság a tanító? Ez kötelességet teljesített volna, mi pedig bűnt követtünk volna el, megsértettük volna a gyónás titkát, még ha csak közvetve segítünk is a bűn leleplezésében.

Mert hát a gyónástitka végtelenül szent ám. Annnyira szent a titoktartás a gyónó minden betűjére, hogy e titoktartás nyilatkozata meg a lelket a végtelenség előtt, hogy a bűntbocsátó irgalmasságtól enyhülést nyerjen. Mit érne e titoktartás nélkül a szeretet, az irgalom? Epén ezért nincs kivétel, nincs lehetőség, hogy a gyónó egyetlen betűjét is leleplezésre elősegítésére használja a pap. Még ha életét menthetné meg, sem sértheti meg e titoktartást. Hát még hozzá álutakon!

De mit szólna ahhoz, még a szertelen szépségekben csapkodó költői lélek is, ha a pap, például egy hűtlen nő bűnéről álutakon értesítene az érdekelteket? Mit szólna ahhoz bárki is, ha a megtérő bűnbánóval szemben, álutakon leplezve őt le, kijátszani segítené a pap az isteni irgalmasságot? Látja, kérem, ez a gyónás végtelen ereje mellett a gyónásnak magasztos szép költészete is. Igen a gyónás titoktartása annyira szent, hogy az ezt megsértő az isteni irgalmat, a szeretetet, a végtelenül szépet tiporná lábba. Elhiheti, sokszor szenvedhet az a pap, mikor lelkében a szeretet zára alá mások bűneinek titkait rejti, de e kinokkal a végtelen szeretet névében végig kell vándorolni az életet, mert ez a szép, ez az igaz, ez a szeretet, ez az irgalmasság. Higye meg, a gyónásra fektetett érve nem csak az igazat, hanem még a szépet is bántja. Látja, önkéntelenül merült föl a lelkemben az ön cikkének olvasásakor ez a kérdés: hogyan lehet a gyónás titoktartásában rejő ennyi szépet sötétséggel vádolni a költői léleknek? Az igazat most már nem is kérdezem.

Ennyit akartam csak válaszára válaszolni. Köszönöm felőlem táplált jó véleményét. Sokkal inkább örülök azonban, ha nem a személy, hanem igazságával szemben táplálna ennyi jó véleményt, mert akkor meg vagyok győződve, a felekezeti iskolákat is más szempontból bírálna.

Tisztelettel:
Schobloher György.

Halljad Izrael.

— Néhány szó a talmudról. —

Petrányi Ferenc és Schwelb kalocsai rabbinus között lefolyt vita közlését mai számunkban befejezzük.

A vitából mindenki meggyőződhetett, hogy Petrányi ur mély tudása nem kiesnielt egyetlen a talmud ellen felhozott érvet sem, jól lehet, sok gyenge érv volt köztük. De meggyőződhetek arról is, hogy a tudós nem szorul mások tudatlanságának a hangoztatására. Ez azoknak a fegyverek szokott lenni, akik tudományuknak főerejét a külső imponálásban keresik. Hej, pedig de sok ilyen tudós van!

A vita befejezése a következő:

A rabbinus védekezése.

„Tehát egy mű, mely 2000 év óta olyan liberális ideket hárít nem szorul javításra.”

Petrányi válasza.

No tessék! Más szavakkal ez annyit jelent, hogy rabbi ur — nem is említve két cikkemnek általa egyáltalában nem kifogásolt s az ő szent könyvekre nem a leghizetgőbb helyeit — megengedi, hogy a felhozott helyek mind megvannak a talmudban, illetve Schulch A-ban. Benne van az is, hogy kivételesen esetben szabad hamsán esküdni, a zsidó renegátot meg kell ölni, a nem zsidót tilos kimenteni, van benne sok gyerekes, épen bele nem való hely. Mégis rabbi ur lehozza a következtetést: nem szó-

mul kihagyásokra, javításokra. Így, kérem, csakugyan el kell némulnia minden vitának. Rabbi urnak, mint izraelita lelkésznek a talmud a kegyere. On itt minden belátás dacára sem engedhet. Ne is engedjen! De az én felszólításom első és második cikkemben nem is Önnek szólt, hanem a felvilágosultabb zsidóságnak, mely már régebben belátta, hogy a talmudon és más könyveken kell javítani. Egyébiránt a talmud „liberális” voltának hánytorgatására vonatkozólag az elfogulatlan zsidók és keresztények számára kénytelen vagyok megjegyezni, hogy ez egyike azon vakmerő dobólódásoknak, melyeknél nagyobb valótlanságot még egy munkáról sem állítottak. A zsidóságnak jó nagy része nem „liberális” volta miatt huzódik a talmudtól, hanem épen ősi, sőtét, sokszor sértő módon türelmetlen felfogása miatt. Nem egyéb ez az állítás, mint vakmerő számítás a talmudhoz nem értők hiszékenysége, porhintés az avatatlanok szemébe. A való a dologban az, hogy nincs intoleránsabb, nincs más vallással és más fajjal szemben kevélyebb felfogású mű a föld hátán mint a talmud. Vannak ugyan benne szép, akár imádságos könyvbe való részletek (bl. Pirké Abóth). De hogy aránylag kevés a jó mag a sok rabbinikus egyvelegben, azt már régesrég kimutatták az elfogulatlan, se nem antiszemita, se nem filozemita keresztény hebraisták. De természetesen tartjuk, hogy erről bajos meggyőzni egy rabbit, ha csak vizsgálódásai, meggyőződése és az Isten kegyelme a kereszténységgel szemben más felfogásra nem segíti.

Petrányi Ferenc.

A balpárt és április 11. A képviselőházban ma jelentette be Nagy György azt az indítványát, melyvel április 11-ét ki akarja a nemzet pirosbetűs napjai közül törölni. De addig is, míg az indítvány sorsa felett dönt a Ház, ki akarja provokálni ebben a kérdésben a balpárt a függetlenségi párt színvallását. Április 10-én ugyanis a napirend megállapításakor Szappanos István azt fogja indítványozni, hogy a Ház április 11-én is tartson ülést. Mondani sem kell, hogy az volna a balpárt öröme, ha a függetlenségi párt leszavazná ezt a kívánságot.

A bécsi audiencia. Bécsből jelentik nekünk: Kossuth Ferenc kereskedelemügyi minisztert, aki tegnap este Szerényi József államtitkár társaságában ideérkezett, ma délután ő felsége külön kihallgatáson fogadta. A miniszter környezetéből kiszivárgó hírek szerint a kihallgatásnak nem volt más célja, mint az, hogy módot nyújtson a kereskedelemügyi miniszternek a küszöbön álló új országgyűlési ülészak alkalmából ő felségének azokról a törvényhozási intézkedésekről előterjesztést tenni, amelyeket a kereskedelemügyi minisztérium készít elő az új ülészakra.

HIREK.

Hangverseny a Szt. Erzsébet szobor javára. A Szt. Erzsébet szobor bizottság f. hó 21-én kedden, Husvét harmadnapján este nagy művész-hangversenyt rendez, melynek céljaira a városi tanács mai ülésében a városi színházat ingyen engedi át.

Hitoktatók értekezlete. A szabadkai hitoktatók pénteken délután 4 órakor, a kath. legényegyletben értekezletet tartanak.

Érsekünk a sajtóegyesületért. Városv Gyula dr. kalocsai érsek, a kath. sajtóegyesületnek másodikban volt kegyes 1000 koronát adományozni.

Baja közgyűlése. Baja törvényhatósági bizottsága tegnap tartotta meg közgyűlését, melyen átadták Erdélyi Gyula főjegyzőnek, a Ferenc József-rend lovagkeresztjét s a polgármestert üdvözölték azon alkalomból, hogy felsége őt kir. tanácsosi címmel tüntette ki.

A tanítóképezde hangversenye. A tanítóképezde folyó hó 5-dikén hangversenyt rendez, melynek műsora a következő: Magyar nyelv, Főti dal, Karének, éneklék a gyakorló-iskola növendékei. Tóth

K. „A lengyel anya.” Szavalja Hegedüs Etel egyesületi tag. „Csárdás kis kalapot veszek.” Dal. éneklék Futó Erzsébet és Réti Adél egyesületi tagok. Szentjoóbi Szabó L. „Az együgyű paraszt.” Szavalja Bresics Teréz gyakorló-iskolai növendék. Lőcsei E. „A mama születésnapja.” Szimmi két felvonásban. Szereplők: Mama, Marovics Katalin, Szerafin, leánya Futó Erzsébet, Unokahuga, Fricike és Vilma; Hoffmann Mariska és Réti Adél, Anna szakácsné; Gálik Jolán, Panna cigányasszony; Milonavits Gizella egyesületi tagok. „A meglepetés.” Monológ, előadja Földi Ilona. „Rákóczi induló képlete.” Karének, éneklék a gyakorló-iskola növendékei.

Halálozás. Sulyos csapás érte bajsai Vojnich Simont. Edesatyja bajsai Vojnich János tegnap Bácsstopolyán meghalt. A család a következő gyászjelentést adta ki: Ifj. bajsai Vojnich Simon mint fia családjával és özv. Vukovich Gáborné szül. bajsai Vojnich Sárika mint leánya, fájdalomtelt szívvel tudatják felejthetetlen jó edesatyjuknak bajsai Vojnich Jánosnak a topolyai függetlenségi és 48-as párt elnökének, a topolyai takarékpénztár igazgatójának folyó hó 31-én délután két órakor történt gyászos elhunytát, a mi hosszas szenvedés után, melyet hűséges házvezetőnője és ápolója Szkenderovics Erzsébet igyekezett enyhíteni és a lelki szentségek felvételével, életének 76-ik évében következett be. Lelke üdvéért az engesztelő szent miseáldozat a topolyai római katolikus templomban április hó 2-án délután tíz órakor fog az Úrnak bemutattni és a drága halott beszertelése a gyászházban folyó hó 2-án délután három órakor fog megtörténni, ahonnan földi maradványai a helybeli temetőben fognak örök nyugalomra helyeztetni. Topolya, 1908. évi március hó 31. Béke lengjen pora felett!

Sztrájk statisztika. Immár negyedik esztendeje, hogy a kereskedelmi miniszter részletes statisztikát vezet az összes munkás-mozgalmakról. Hogy ezen statisztika minél pontosabb legyen és annak eredménye ne csak a naptári év végén, vagy éppen jóval az illető naptári év után, hanem állandóan és folytatólagosan legyen földolgozható, elrendeli ma érkezett leiratával a miniszter, hogy jövőben a hatóságok esetről esetre azonnal értesítsék az iparfelügyelőket.

Erdősítési jutalmak. A földművelésügyi minisztérium, hogy a közgazdasági jelentéssel bíró kopár, vizmosásos és futóhomokterületen végzendő erdősítésekre a kedvet fokozza, tíz elsőrendű és kilenc másodrendű elismerő jutalmat tűzött ki. Ezek a jutalmak így oszlanak meg: Van három 1000—1000 koronás nagy jutalom, négy 800—800 koronás jutalom, ugyanannyi 600, öt 500, öt 400—400, öt 300—300 és négy 200—200 koronás elismerő jutalom. A pályázó birtokos a jutalomra csak akkor tarthat igényt, ha versenyre bocsátott és a jutalomra érdemesnek ítélt erdősítés a jutalom odaítélése idejében is birtokában lesz. Megkívánják, hogy az 1000 koronás nagy jutalmakra versenyző erdősítések egy tagban legalább 25 katasztrális hold terjedelműek legyenek. A másodrendű jutalmakért is legalább egy tagban 10 holdat, az elismerő jutalmakért legalább 5 holdat kell erdősíteni.

Küzdelem egy óriáskigyó és tizenöt ember közt. Londoni híradás szerint izgalmas jelenet színhelye volt a minap a newyorki állatkert. A kigyók etetése idején az egyik ór az óriáskigyó, a boa constrictor ketrecébe vitte be az eledelt, amikor a kigyó hirtelen rávetette magát. A ravasz állat állmot szinlelt s amikor ápolója éppen háttal került feléje, alattomosan feléje sompolygott s hirtelen rávetvén magát annak egész teste körül csavarodott. A meglepett ápoló eleinte a maga erejéből iparkodott menekülni az óriás állat rettentő öleléséből, de ereje csakhamar cserben hagyta. Szerencséjére hamarjában észrevették szorongatott helyzetét s csakhamar tizenöt ápoló rohant segítségére. Egy darabig úgy tetszett, hogy társuk veszve van, mert a tizenöt ember együttes küzdelme sem volt elegendő a kigyó rettetes erejének lebirására. Végre mégis csak sikerült a kigyót a szerencsétlen ember tes-

téről lefejteti; éppen ideje volt, mert a szegény ember már alig lélegzett, amikor kiszabadult.

Honvédek csendőri szolgálatban.

Legutóbb megtörtént, hogy egy vármegye alispánja és főszolgabírája egyes csendőri járőrök megerősítésére a katonai állomás parancsnokságtól néhány honvédet kért, kik azután kettessel, négyessel az egyes csendőri járőrökhez beosztva, különböző községekben alkalmaztattak. Ezen eljárás, melyre különben a karhatalmi utasításban sem található indoklás, katonai szempontból meg nem engedhető, mert karhatalom gyanút csak teljes osztagok rendelhetők ki saját tisztjeik parancsnoksága alatt. A belügyminiszter most rendeletet bocsátott ki, melyben felhívja az összes megyék alispánját, hogy a közigazgatási hatóságokat ez értelemben figyelmeztessék és arra utasítsák, hogy csendőri járőrök megerősítésére jövőben csak csendőrséget vegyenek igénybe.

Agyonütötték. Csipak nevű bajmoki legény tegnap este megtámadta Bajmokon Salamon Józsefet és vejét, Kollár Mihályt, akik gyanútlanul haladtak az utcán Olmosvégi bottal verte a támadó a két embert, akik meglepetésükben védekezni sem bírtak, de meg az első ütésre Kollár Mihály el is kábult. A súlyosan megsebesült Kollárt behozták a Mária-Valéria kórházba, ahol ma, kapott sérüléseiben, meghalt.

Tűz. Az éjszaka a napnyugati ugarokban egy szállás éget le. Tűzoltóink kivonultak a tűzhöz.

Megtalált gyűrűk. Február hó 15-dikén dr. Farkas Ferencné, szinigazgatónő bejelentette a rendőrségnél, hogy gyémánt gyűrűjét és jéggyűrűjét elvesztette. A gyűrűket ma megtalálták a színház öltözőjében.

A szabadkai csirkefogók ügyében befejezték a vizsgálatot. Pálkövi 22, Óváry Mihály 17, Rizsányi István 19, Krivek János 10, Balázs János 5, Rizsányi János 5, Rizsányi Kálmán 16 rendbeli csirkefogást ismertek be. Egy sertéslopás is kitudódott. Balázs János kivételével a csirkefogókat ma átkísérték a királyi ügyészség fogházába.

A színházi tüntetés epilógusa.

Hát rendeznek színházi tüntetést is. Hogy mire való volt ez? Ki keresné annak a titkát. Emezek azt mondják, hogy Szalontay Feri ellen akartak tüntetni, amazok csak annyit állítanak, hogy a tüntetés Aradi Arának akart elismerést lenni.

Ugy szokták mondani, hogy vannak rendezetlen felekezeti viszonyok között élő tagjai is az arany ifjuságnak. Sőt mondják, hogy ezen tagjai az arany ifjuságnak nem is haragszhatnak rendezetlen viszonyaik okából. Amde ezt csak úgy mellékesen jegyezzük meg.

Egyik tagja az aranyifjuság ezen részének szintén meg szeretett volna valakit tapsoltatni. Gondolt tehát merészt és praktikusát. A tanuló ifjuságot a színházba akarta édesgetni. Volt egy bizalmasa, aki pénzt, színházi jegyekre való pénzt osztott ki a tanulók között. A fiatalság ámulva, bámulva fogadta a nagylelkűséget. Amde csak ideig óráig.

Mikor ugyanis megtudták a pénz eredetét és célját, maguk között összeadták a pénzt, s az említett aranyifjuság tagjainak nevében a szegény tanulókat segélyező egyletnek adták át.

Igy azután a rosszul sikerült tüntetésnek mégis csak lett jó eredménye is.

Hol szerezzük be szükségleteinket!

Képeskönyvek, ifjusági iratok, díszmunkák, imakönyvek, levélpapírok dobozokban, írő- és rajzszerkek legalkalmasabban beszerezhetők

HEUMANN MÓR

könyv-, papir- és írószerekkereskedésében Szabadkán, főter, Szentháromsággal szemben.

INNEN-ONNAN.

Férj: Nem az idő változástól beteg a feleségem?

Orvos: Nem, a divat változástól.

A: Mindenem a gőznek köszönhetem.
B: Ah ön feltaláló?

A: Nem, de gazdag nagybátyám vasuti szerencsétlenségnek esett áldozatul.

Folyó hó 3-án, pénteken este
szinielőadás után

TOMBOLA

az Otthon kávéházban.

A zenét Bodrics Miska kitűnő zenekara szolgáltatja.

Versendi Gyula,

351-2-1

az „Otthon” kávéház tulajdonosa.

SZÍNHÁZ.

Műsor:

Csütörtök: d. u. a gyermekliga javára
Ezeregy éj. Este: Cifra nyomorúság.

Péntek: Varázskeringő.

Szombat: Orpheus a pokolban.

Vasárnap: d. u. Tündérszereltem. Este:
Csókon szerzett vőlegény.

Minden ember elkerülhetetlen szükséges
fog és száj ápoló szere az **Illés-féle**

SALICYL-SZÁJVIZ,

mely meggátolja a fogak elszivacsodását,
a szájüregről kellemesen és biztonságosan
Számos elismerő levél és halált az egész
országban. **Ara 1 korona.** Kapható az
egyedüli **ifj. Illés Antal** keresz-
tgyógyszertárában a főposta átellenében
Szabadkán, Népbank-palota 324-4

Törvényesen védve.

REGÉNY.

AZ ANTIKRISZTUS CSODÁJA.

Fordította: Körnöczy Ernő.

De azért cseppet sem volt kedvetlen, vagy lehagolt. „Tessenek beljebb kerülni, Donna Micaela. — biztatta előzőeken, nyájas mosollyal látogatott. — mindenestire játszunk. Pompás, gyönyörű egy darab, Don Antonio önknek, meg nekem játszik majd. Ilyen szép, egyszerű játéka sohasem volt még.

Donna Micaela kisebbszere, szük nézőtérre jutott. A falakat fekete kárpit fűtte régi szokáshoz híven, mikor ily mysteriosus játékot adtak. Sötétzsinó, ezüstrojtos függönyök takarták el a színpadot. Az ülőhelyeket is hasonló vastag posztó fűtte.

Alighogy Donna Micaela belépett az ajtón, az előfüggönyön levő kis kémlelőlyuk mögött Don Antonio tolt ki bozontos szemöldökét.

— Donna Micaela! — kiáltott rá éppoly, mint az imént felesége, — mi játszani fogunk. Olyan szép ez a darab, hogy meg lesz veled elégedve. Ha nem is lesz közönségünk, mi megtartjuk az előadást.

Ebben a pillanatban megnyitott az ajtó, s Donna Emilia, mélyen bókolva, új vendéget bocsátott be rajta. Don Matteo, a plébános köszöntött be hozzájuk.

— Hát rólam megfeledkeztek, Donna Micaela? — szóló mosolygva a lekipásztor. — Ejnye! Gondolják meg jól, hogy itt a passiójáték készül! Fiatalabb éveimben egyszer a palermói operában láttam, s még most is azt hiszem, hogy ez az előadás adott nagyobb kedvet a papi pályához.

Utána Elia apó, még Tomaso testvér érkezett meg, s oly nyugodt arccal telepedett le megszokott helyére, mintha Don Antonióval a legkisebb összezördülést sem lett volna soha.

Most egy öreg anyóka botorkált be az ajtón. Bekete gyászruhába volt öltözve, s ugyancsak hánytá magára a keresztet, amint a nézőtérre lépett.

Kis időre rá még négy-öt öreg asszony követte, s Donna Micaela bosszankodva nézte, mint helyezkednek el ott nagy kényelmesen a padokon. Jól tudta, hogy Don Antonio addig vissza sem nyeri jó kedvét, míg az ő megszokott közönségét, az ő kedves, önfelü fiataljait nem látja ott maga előtt.

Hirtelen hatalmas lármá, s kiabálás hangzott fel odakint. Minden ajtó feltárult, s ugyancsak törtettek ám befelé. A fiatalok el régi helyeiket, akárcsak otthon lettek volna. Hanem azért kissé megszegeytenve tekintettek körül. Nem néhették tovább, mint szálkóznak ezek a tőporodott anyókák a színház felé, hol eddig csak az ő számukra játszottak mindig. Azt csak nem engedik, hogy ezek túrják ki őket onnan. Nem, csak azért is be fognak menni.

Hanem alighogy betelepüdtek a padokra, mindjárt látták, hogy ez a darab sok tanulságot fog hozni számukra. Ah, a passiójáték, az ósrégi martyrium!

Persze, itt a kiállítás nem volt olyan fényes, mint Aci, vagy Castelbuoco színházában. A palermói opera fényéhez sem hasonlított semmiképp. Hisz itt csak élettelen, merev bábok játszottak benne, de azért e megható, ősi játék úgy látszik még nem vesztette el fenséges erejét.

Donna Micaela észrevette a hatást mindjárt a második színben, mikor az utolsó vacsora jelenetét adták. Láttá, hogy az ifjuság mily haragos pillantásokat vet az áruló Judás felé. Majd fenyegető, megvető zugás morajlott végig soraik közt. Utóbb füvegüket odarakták maguk elé a földre, s kezüket néma áhitattal kulcsolták össze. Nesztelen csendben ültek meg ott, csillogó fekete szemüket egészen ott felejtették a színpadon. Sőt ime! Akadt köztük olyan is, kinek szemébe néhez, kövér könnyesepp szökik, a többinek meg ökölbe szoritja kezét a nagy harag.

(Folyt. köv.)

Szerkesztői üzenet.

K. J. Tataháza. Ha nem válaszoltunk, annak egyetlen oka lehet csupán, az ugyanis, hogy mi a kérdés-közdő levelet nem kaptuk meg.

Kőbányai palackozásu

patent angol dugaszolással ellátott

legkitűnőbb

KORONASÖR

kizárólag

a „Park”-Kávéházban
kapható. 350-10-1

Valódi brünni szövetek

az 1908. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény	1 szelvény 7 korona
3-10 m. hosszú	1 szelvény 10 korona
teljes térfelházhoz (kábát, nadrág és mellény)	1 szelvény 12 korona
	1 szelvény 15 korona
	1 szelvény 17 korona
elégendő, csak	1 szelvény 18 korona
	1 szelvény 20 korona

Egy szelvény fekete szálakból 20 - K-est, szilárd, redőztető, tartós, szíves, kényelmes, stb. stb. gyári áron káld a min. megfizethető a szőlő cég mindennemű ismert postai gyári raktár.

SIEGEL-IMHOF Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök, s melyeket a magánvevő élvez, ha szövetszükségletét közzelleg Siegel-Imhof cégnél, a gyári piácon rendel meg, igen jelentékenyek. Szabott, legelőcsőbb árak. Óriási választék. Mintahó, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen ingyen.

lán más gyónóktól is, a bünt, s álitakon se-
gíthettünk volna a leleplezésben.

Mindenek előtt egy igazságot állapi-
tunk meg. Megengedem, hogy Kiss Pál más
plébánián meggyónt. Bezdánban sohasem
gyónt. De hiszen ezen érvével szemben kér-
dezhetném ismételve, mért nem kísérte figye-
lemmel az általa ismert gyanúkok alapján
az igazgatóság a tanítót? Ez kötelességet tel-
jesített volna, mi pedig bünt követtünk volna
el, megsértettük volna a gyónás titkát, még
ha csak közvetve segítünk is a bűn leleple-
zésében.

Mert hát a gyónástitka végtelenül szent
ám. Annyira szent a titoktartás a gyónó min-
den betűjére, hogy e titoktartás nyilatkoz-
tatja meg a lelket a végtelenség előtt, hogy a
bűntbocsátó irgalmasságától enyhülést nyer-
jen. Mit érne e titoktartás nélkül a szeretet,
az irgalom? Epen ezért nincs kivétel, nincs
lehetőség, hogy a gyónó egyetlen betűjét
is leleplezések elősegítésére használja a pap.
Még ha életét menthetné meg, sem sértheti
meg e titoktartást. Hát még hozzá álitakon!

De mit szólna ahhoz, még a szertelen
szépségeiben csapkodó költői lélek is, ha a
pap, például egy hűtlen nő bűnről álitakon
értesítene az érdekelteket? Mit szólna
ahhoz bárki is, ha a megtérő bűnbánóval
szemben, álitakon leplezve őt le, kijátszani
segítene a pap az isteni irgalmasságot? Látja,
kérem, ez a gyónás végtelen ereje mellett a
gyónásnak magasztosan szép költészete is.
Igen a gyónás titokbantartása annyira szent,
hogy az, ezt megsértő az isteni irgalmat, a
szeretetet, a végtelenül szépet tiporná láb-
bal. Elhíheti, sokszor szenvedhet az a pap,
mikor lelkében a szeretet zára alá mások
bűneinek titkát rejti, de e kinokkal a végtel-
telen szeretet nevében végig kell vándorol-
nia az életet, mert ez a szép, ez az igaz, ez
a szeretet, ez az irgalmasság. Higyje meg,
a gyónásra fektetett érve nem csak az igazat,
hanem még a szépet is bántja. Látja, ön-
kedetlenül merül föl a lelkemben az ön-
kérdés: hogyan lehet a gyónás titokbantartásában rejltó ennyi
szépet, szeretetteljeset, vadolni a költői léleknek?
Az igazat most már nem is kérdezem.

Ennyit akartam csak válaszára vála-
szolni. Köszönöm felőlem táplált jó vélemé-
nyét. Sokkal inkább örülök azonban, ha
nem a személy, hanem igazságával szemben
táplálna ennyi jó véleményt, mert akkor,
meg vagyok győződve, a felekezeti iskolá-
kat is más szempontból bírálná.

Tisztelettel;
Schobloher György.

Halljad Izrael.

Néhány szó a talmudról.

Petrányi Ferenc és Schwelb kalocsai
rabbinus között lefolyt vita közlését mai
számunkban befejezzük.

A vitából mindenki meggyőződhetett,
hogy Petrányi ur mely tudása nem kicsi,
nyelt egyetlen a talmud ellen felhozott ér-
vet sem, jól lehet sok gyenge érv volt
köztük. De meggyőződhetek arról is, hogy
a tudós nem szorul mások tudatlanságának
a hangoztatására. Ez azoknak a fegyvere
szokott lenni, akik tudományuknak főerejét
a külső imponálásban keresik. Hej, pedig de
sok ilyen tudós van!

A vita befejezése a következő:

A rabbinus védekezése.

„Tehát, egy mű, mely 2000 év óta olyan
liberális elveket hirdet nem szorul javításra.”

Petrányi válasza.

No tessék! Más szavakkal ez annyit
jelent, hogy rabbi ur — nem is említve két
cikkemnek általa egyáltalában nem kifoga-
solt s az ő szent könyveikre nem a leghizel-
gőbb helyeit — megengedi, hogy a felho-
zott helyek mind megmaradjanak a talmudban,
illetve Schulch A-ban. Benne van az is,
hogy kivétel esetében szabad hámisan
esküdni, a zsidó renegátot meg kell ölni, a
nem zsidó filozófus kimenteni, van benne sok
gyerekes, épen belé nem való hely. Mégis
rabbi ur lehozza a következőket: nem szó-
lok meggyónt, mi papok is tudhatunk volna-
ra.

mul kihagyásokra, javításokra. Így, kérem,
csakugyan el kell némulnia minden vitának.
Rabbi urnak, mint izraelita lelkésznek a tal-
mud a *kenyere*. On itt minden belátás dacára
sem engedhet. Ne is engedjen! De az én
felszólításom első és második cikkemben
nem is Önnek szólt, hanem a felvilágosultabb
zsidóságnak, mely már régebben belátta,
hogy a talmudon és más könyveken kell
javítani. Egyébiránt a talmud „liberális” vol-
tának hánytorgatására vonatkozólag az elfo-
gultatlan zsidók és keresztények számára
kénytelen vagyok megjegyezni, hogy ez
egyike azon vakmerő dobólódásoknak, melyeknél
nagyobb valótlanságot még egy munkáról sem
állítottak. A zsidóságnak jó nagy része nem
„liberális” volta miatt húzódik a talmudtól,
hanem épen ősi, sőtét, sokszor sértő módon
türelmetlen felfogása miatt. Nem egyéb ez az
állítás, mint vakmerő számítás a talmudhoz nem
értők hiszékenységre, porhintés az avatatlanok
szemébe. A való a dologban az, hogy nincs
intoleránsabb, nincs más vallással és más faj-
val szemben kevélyebb felfogásu mű a föld háta
mint a talmud. Vannak ugyan benne szép, akár
imádságos könyvbe való részletek (bl. Pirké
Abóth). De hogy aránylag kevés a jó mag a
sok rabbinikus egyvelegben, azt már réges-
régén kimutatták az elfogultatlan, se nem
antiszemita, se nem filozemita keresztény
hebraisták. De természetesen tartjuk, hogy
erről bajos meggyőzni egy rabbit, ha csak
vizsgálódásai, meggyőződése és az Isten ke-
gyelme a kereszténységgel szemben más
felfogásra nem segíti.

Petrányi Ferencz.

A balpárt és április 11. A képviselő-
házban ma jelentette be Nagy György azt
az indítványát, melyvel április 11-ét ki akarja
a nemzet pirosbetűs napjai közül törölni.
De addig is, míg az indítvány sorsa felett
dönt a Ház, ki akarja provokálni ebben a
kérdésben a balpárt a függetlenségi párt
színevallását. Április 10-én ugyanis a napirend
megállapításakor Szappanos István azt fogja
indítványozni, hogy a Ház április 11-én is
tartson ülést. Mondani sem kell, hogy az
 volna a balpárt öröme, ha a függetlenségi
 párt leszavazná ezt a kívánságot.

A bécsi audiencia. Bécsből jelentik
nekünk: Kossuth Ferenc kereskedelmügyi
minisztert, aki tegnap este Szt. Erzsébet József
államtitkár társaságában ideérkezett, ma dél-
előtt ő felsége külön kihallgatáson fogadta.
A miniszter környezetéből kiszivárgó hírek
szerint a kihallgatásnak nem volt más célja,
mint az, hogy módot nyújtson a kereskede-
lemügyi miniszternek a küszöbön álló új
országgyűlési ülészak alkalmából ő felségé-
nek azokról a törvényhozási intézkedésekről
előterjesztést tenni, amelyeket a kereskede-
lemügyi minisztérium készít elő az új ülés-
szakra.

HIREK.

**Hangverseny a Szt. Erzsébet szo-
bor javára.** A Szt. Erzsébet szobor bizott-
ság f. hó 21-én kedden, Husvét harmadnap-
ján este nagy művész-hangversenyt rendez,
melynek céljaira a városi tanács mai ülésé-
ben a városi színházat ingyen engedi át.

Hitoktatók értekezlete. A szabad-
kai hitoktatók pénteken délután 4 órakor,
a kath. legényegyletben értekezletet tartanak.

Érsekünk a sajtóegyesületét.
Várogy Gyula dr. kalocsai érsek, a kath.
sajtóegyesületnek másodizben volt kégyes
1000 koronát adományozni.

Baja közgyűlése. Baja törvényha-
tósági bizottsága tegnap tartotta meg köz-
gyűlést, melyen átadták Erdélyi Gyula fő-
jegyzőnek, a Ferenc József-rend lovagkeresz-
tjét s a polgármestert üdvözölték azon al-
kalmából, hogy felsége őt kir. tanácsosi
címmel tüntette ki.

A tanítónőképezde hangversenye.
A tanítónőképezde folyó hó 5-dikén hang-
versenyt rendez, melynek műsora a követ-
kező: Magyar nyelv, Főti dal, Karének,
éneklik a gyakorló-iskola növendékei.

K. „A lengyel anya.” Szavalja Hegedüs
Etel egyesületi tag. „Csárdás kis kalapot
veszek.” Dal, éneklik Futó Erzsébet és Réti
Adél egyesületi tagok. Szentjoóbi Szabó
L. „Az együgyű paraszt.” Szavalja Brosics
Teréz gyakorló-iskolai növendék. Lőcsei E.
„A mama születésnapja.” Szimű két felvo-
násban. Szereplők: Mama, Marovics, Katalin;
Szerafin, leánya Futó Erzsébet, Unokahugai,
Fricike és Vilma; Hoffmann, Mariska és Réti
Adél, Anna szakácsné; Gálik Jolán, Panna
cigányasszony; Milonavits Gizella egyesületi
tagok. „A meglepetés.” Monológ, előadja
Földi Ilona. „Rákóczi induló képlete.” Kar-
ének, éneklik a gyakorló-iskola növendékei.

Halálozás. Sulyos csapás érte bajsai
Vojnich Simont. Edesatyja bajsai Vojnich
János tegnap Bácsstopolyán meghalt. A család
a következő gyászjelentést adta ki: Ifj. baj-
sai Vojnich Simon mint fia családjával és
özv. Vukovich Gáborné szül. bajsai Vojnich
Sárka mint leánya, fájdalomtelt szívvel tu-
datják felejtethetetlen jó edesatyjuknak bajsai
Vojnich Jánosnak a topolyai függetlenségi
és 48-as párt elnökének, a topolyai takaré-
pénztár igazgatójának folyó hó 31-én délu-
tán két órakor történt gyászos elhunytát, a
mi hosszas szenvedés után, melyet hűsöges
házvezetőnője és ápolója Szkenderovics
Erzsébet igyekezett enyhíteni és a lelki
szentségek felvételével, életének 76-ik évé-
ben következett be. Lelke üdvéért az én-
gesztelő szent miseáldozat a topolyai római
katholikus templomban április hó 2-án dél-
előtt tíz órakor fog az Urnak bemutatatni
és a drága halott beszentelése a gyászház-
ban folyó hó 2-án délután három órakor fog
megtörténni, ahonnan földi maradványai
a helybeli temetőben fognak örök nyuga-
lomra helyeztetni. Topolya, 1908. évi március
hó 31. Béke lengjen pora felett!

Sztrájk statisztika. Immár negye-
dik esztendeje, hogy a kereskedelmi minisz-
ter részletes statisztikát vezet az összes mun-
kás-mozgalmakról. Hogy ezen statisztika mi-
nél pontosabb legyen és annak eredménye
ne csak a naptári év végén, vagy éppen jó-
val az illető naptári év után, hanem állan-
dóan és folytatódólagosan legyen földolgoz-
ható, elrendeli ma érkezett leiratával a mi-
niszter, hogy jövőben a hatóságok esetről
esetre azonnal értesítsék az iparfelügyelőket.

Erdősítési jutalmak. A földmive-
lésügyi minisztérium, hogy a közgazdasági
jelentéssel bíró kopár, vízmosásos és futó-
homokterületen végzendő erdősítésekre a
kedvet fokozza, tíz elsőrendű és kilenc má-
sodrendű elismerő jutalmat tűzött ki. Ezek
a jutalmak így oszlanak meg: Van három
1000—1000 koronás nagy jutalom, négy
800—800 koronás jutalom, ugyanannyi 600,
öt 500, öt 400—400, öt 300—300 és négy
200—200 koronás elismerő jutalom. A pá-
lyázó birtokos a jutalomra csak akkor tart-
hat igényt, ha versenyre bocsátott és a ju-
talomra érdemesnek ítélt erdősítés a jutalom
odaitelése idejében is birtokában lesz. Meg-
kívánják, hogy az 1000 koronás nagy ju-
talomra versenyző erdősítések egy tagban
legalább 25 katasztrális hold terjedelműek
legyenek. A másodrendű jutalmakért is leg-
alább egy tagban 10 holdat, az elismerő ju-
talomért legalább 5 holdat kell erdősíteni.

**Küzdelem egy óriáskigyó és tizen-
öt ember közt.** Londoni híradás szerint iz-
galmas jelenet színhelye volt a minap a
newyorki állatkert. A kigyók etetése idején
az egyik ór az óriáskigyó, a boa constrictor
ketrecébe vitte be az eledelt, amikor a kigyó
hirtelen rávetette magát. A ravasz állat ál-
mot színlelt s amikor ápolója éppen háttal
került feléje, alattomosan feléje sompolygott
s hirtelen rávetvén magát annak egész teste
körüli csavarodott. A meglepett ápoló eleinte
a maga erejéből iparkodott menekülni az
óriás állat rettentő öleléséből, de ereje csak-
hamar eserbene hagyta. Szerencséjére hamar-
jában észrevették szorongatott helyzetét s
csakhamar tizenöt ápoló rohant segítségére.
Egy darabig úgy tetszett, hogy társuk veszve
van, mert a tizenöt ember együttes küz-
delme sem volt elegendő a kigyó retten-
tes erejének lebirására. Végre mégis csak
sikerült a kigyót a szerencsétlen ember tes-

Üzlet-áthelyezés.

Az érdeklődő vevőközönséget van szerencsénk tisztelettel értesíteni, hogy

Wagner és Boholy

vászonfehérnemű- és rövidárú-kereskedők Szent-István téren levő régi üzletüket **f. évi május hó 1-ével** az új városháza felépítéseig a kenyérpiacon e célra külön épített ideiglenes bolt-helyiségbe teszik át. 345-10-2

Figyelem!

Aki bármi ingó vagy ingatlan eladni vagy bérebeadni, venni vagy bérebe venni szándékozik, valamint

pénzkölcsönt

felvenni és adósságokat konvertálni, továbbá magán egyénekről vagy cégekről és vállalatokról

hiteltudósítást (információt)

beszerezni, továbbá tűz-, jég- és élet-

biztosításokat

kötni,

hirdetéseket

hírlapok, folyóiratok és naptárakba feladni,

cimeket

iratni,

fuvarleveleket

díjtöbblet vagy késedelmi kártérítés meg-reklamálása végett felülvizsgáltatni kíván és végül

pénzbeszedéseket (inkasszót)

behajtani, az forduljon kizárólag:

az Általános Forgalmi és Hiteltudósító intézet

törvényszéki bejegyzett céghez

VII. kör, Battyhány-utca, a gőzfürdővel szemben,

:: (Tulajdonos: **Malusev Sándor.**) ::

ahol mindennemű megrendelés és megbízás a legbiztosabban és legszigorubb titoktartás mellett eszközöltetik. 92-167

Papi ruhák.

Van szerencsém a nagyságos és főtisztelendő papság becses tudomására hozni, hogy az őszi és téli idényre való fekete, szintartó papi szöveteim megérkeztek s azokat üzletemben nagy választékban raktáron tartom s igyekszem úgy mint eddig, ezen-tul is megrendelőimnek teljes bizalmát és megelégedését kiérdemelni.

Vidéki megrendelésnél elég egy minta reverenda vagy ruha beküldése is; kívánatra azonban *saját költségemen* a helyszínére személyesen kiutazom.

Templomi miseruhák elkészítését, valamint azok javítását is jutányos árban elvállalom.

Üzlet: Nemzeti Casinó épülete mellett levő *Balog György-féle ház*, Vesselényi-ut.

Hadnagy István,

195-50

papi és polgári szabó.

Keresztény cégek.

Pártoljuk a keresztény kisiparosokat és kereskedőket.

Abrasich Mihály

bádogos. Szabadka, I., Kazinczy-utca 83.

Dániel A. József

cserépkályharaktára. Szabadka, VI., Harmat-utca 275. Telefonszám 148.

Fekete, Ivandékits és Társai

kézmű- és divatáru kereskedése. Szabadka, VII., Szt-István-tér 10. Telefonszám 371. Legelőszőbb bevásárlási forrás.

Filoy Jenő

könyv- és papirkereskedő. Szabadka, I., Damjanich-utca 106.

Fimpl István

cukrász. Szabadka, VI., Deák-utca 3. Telefonszám 206.

Fierst István

cukrász. Szabadka, I., Eötvös-utca 85. Telefonszám 381.

Fuschek Mária

virágkereskedő. Szabadka, I., Egressy-utca 23. szám.

Gálik János

bádogosmester. Szabadka, VIII. kör, Kossuth-utca 1.

Kovács Béla és Társa

varrógép- és kerékpár-kereskedése. Szabadka, Kazinczy-utca.

Kövecz Erzsé

női kalapáros. Szabadka, VIII. kör, Kossuth-utca 22.

Majláth Gergely

cserépkálya készítő. Szabadka, II., László-utca 387. Telefonszám 392.

Mészáros Gábor utódai Blaboly és Társa

vaskereskedő. Szabadka, VI., Deák-utca 15. Telefonszám 72.

Milánkovics András

kézmű- és divatáru kereskedő. Szabadka, VI., Deák-u. 18. Telefonsz. 377.

Milánkovics Simon

férfiszabó. Szabadka, IV., Rákóczi-u. 22.

Szalay Gyula

esztergályos. Szabadka, I., Damjanich-u.

Szombathy Károly

fényképész. Szabadka, VI., Deák-u. 3.

Tumbász Ferenc

kézmű- és divatáru kereskedő. Szabadka, VII., Szt-István-tér 358.

Turbók József és Társa

egyenruha készítő és polgári szabó. Szabadka, VIII. Szt-István-tér 1.

Vasbeton és Rabczmunka vállalkozók.

Sürgőnycim: VASBETON UDVAR.

Arany érem és diszoklevél.

Morvai Antal és Novák Mihály

motor erőre berendezett márvány-, mozaik- és cementárú-gyárunk

Tűzbiztos falak, mennyezet-szerkezetek vassod-rony-betéttel ugynevezett vasbeton, boltozatok, tetők, templomboltozatok, padlózatok stb. elő-állítására rendszere szerint.

RABITZ-MUNKÁK.

Elvállal beton-esatornázást, betonirozást, nedves falak szárassá tételét, gránit teraszt.

CEMENTCSÖVEK.

Kerámít és metlachi lapok.

SZABADKÁN,

a vasuti indóházzal

:: szemben. ::

TELEFON-SZÁM: 238.

Alapított 1890.

Előállít szökőkutakat, fürdőkádakat, víztartók és vizezőket portland-cementből.

Raktár mindennemű műcemet-lapokból 1-6 színben, márvány-, mozaik- és gránit-lapokból.

KÖAGYAGCSÖVEK.

Portland-cement és hidraulikus mész nagyban és kicsinyben.

320-80-12

VAKOLATI KŐPOR.

Nyomatott a kiadótulajdonos, Szabadkai Nyomda- és Hírlapkiadó-vállalat mint szövetkezet könyvnyomdájában.